

РЕШЕНИЕ

№ 7979

гр. София, 22.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 32 състав,
в открито заседание на 18.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Красимира Милачкова

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **7516** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 – 178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на „Пауър туенти туенти“ ООД против решение № 150/01.07.2021г. на заместник-министър на околната среда и водите. Ответникът чрез процесуалния си представител оспорва жалбата като неоснователна.

След като обсъди доводите на страните и приетите по делото доказателства, съдът в настоящия състав приема следното от фактическа и правна страна.

Жалбата е допустима, като подадена в законоустановения за това срок от лице, което има правен интерес от оспорването. Разгледана по същество, тя е неоснователна.

С обжалваното решение са ограничени правата по Разрешително № 01440017/ 04.01.2012 г., издадено от министъра на околната среда и водите на „Пауър Туенти Туенти“ ООД, за водовземане от язовир „Пчелина“, с цел производство на електроенергия посредством ВЕЦ „Пчелина“, като е изменен разрешения лимит на ползване ползвана вода от „89 890 000 куб. м. годишно (при средна по влажност година)“ на „0“ за срок до монтиране на затворни органи на отворите на водовземната кула за напояване, което ще направи възможно водовземане от различни хоризонти на водохранилището или проектиране и монтиране на сифон, който да осигурява екологични води от най-горния слой на язовира, когато водното ниво е под преливен ръб. Посочва се в обстоятелствената част на мотивите на решението, че посоченото разрешение е изменено с решение № N-216/ 27.10.2016 г. на министъра на околната среда и водите (л.24-28 от делото) и продължено с негово решение № 9/ 20.01.2017 г.

(л.21-23), като съгласно последното срокът на действие на разрешителното е продължен до 31.12.2021 г.

Издателят на оспорения акт взел предвид, че разрешителното е за водовземане от язовир „Пчелина“ с цел: производство на електроенергия посредством ВЕЦ „Пчелина“ и с лимит на ползвана вода: до 89 890 000 куб. м. годишно (при средна по влажност година). Разрешеният режим на водовземане е: целогодишно, с изключение на периодите на маловодие и периода за размножаване на рибите, съобразно заповедта по чл. 32 от Закона за рибарството и аквакултурите на министъра на земеделието и храните. Разрешеното с месечния график водно количество да се преработва равномерно през денонощието. В разрешителното е поставено условие да се осигурява целогодишно, чрез съоръжения на „Напоителни системи“ ЕАД, подаването на минимално водно количество от 0.541 куб. м. в секунда след язовир „Пчелина“, необходимо за нормалното функциониране на екосистемите в руслото на река С.. С решението от 27.10.2016 г. разрешителното било изменено служебно, като разрешените годишен лимит за водовземане бил намален с повече от 50% и били увеличени водните количества за оводняване на руслото на река С. след язовира. С изменението са наложени и допълнителни ограничителни условия в работата на ВЕЦ „Пчелина“ - преустановяване работата на ВЕЦ в условия на маловодие и в периода на размножаване на рибите и е наложен режим на равномерно преработване в денонощието на разрешените водни обеми за електропроизводство. Чрез служебното изменение били вменени на титуляря на разрешителното задължения за монтиране на измервателни устройства за непрекъснато следене на протичащите водни количества в отводнителния канал след турбините на ВЕЦ „Пчелина“ и на преливника на язовирната стена, както и монтиране на подходящо устройство за допълнителна аерация на преработените от ВЕЦ води, с цел повишаване на кислородното съдържание и извършване на ежедневен мониторинг на количеството разтворен кислород във водата в посочени три пункта.

Посочва се в мотивите на оспорения акт и, че с цел подобряване на качеството на р. С. от страна на МОСВ, с месечните графици за използване на водите на комплексните и значими язовири, е поставяно условие ВЕЦ „Пчелина“ да работи само при обем на язовира над 53.7 млн. куб. м. Наред с това, с писмо изх. № 26-00-400/15.05.2020 г. на МОСВ били дадени указания на Б. дирекция „3. район“ (БДЗБР) за провеждане на учестен мониторинг с цел установяване на въздействието на работата на ВЕЦ „Пчелина“ върху екологичното състояние на повърхностно водно тяло BG4ST900R012 - река С. след язовир „Пчелина“ до вливане на река Т.. С писмо вх. № 26-00-400/22.10.2020 г. на МОСВ (л.43-53) БДЗБР представила окончателен доклад с информация за изпълнен учестен мониторинг и получени резултати в района на река С. преди и след язовир „Пчелина“ във връзка с оценка на въздействието на ВЕЦ „Пчелина“ върху екологичното състояние на река С.. Съгласно доклада, бил проведен учестен мониторинг в условия на неработещ ВЕЦ „Пчелина“ в периода 26.05.2020 г. - 15.06.2020 г., синхронизирано с пробовземанията в изпълнение на програмите за мониторинг, съгласно Заповед № РД-267/03.04.2020 г. на МОСВ, както и учестен мониторинг в условията на работеща ВЕЦ „Пчелина“, с цел отчитане на разликите в състоянието на водните екосистеми и оценка на въздействието върху тях от работата на ВЕЦ „Пчелина“. В допълнение и паралелно с провеждането на мониторинг в пунктове за повърхностни води от река С. и язовир „Пчелина“, БДЗБР заявила на ИАОС провеждане на мониторинг и на отработените от ВЕЦ „Пчелина“ води преди

заустването им в река С. по същите показатели и параметри, по които е проведен и учестеният мониторинг за повърхностни води. Мониторингът на отработените от ВЕЦ „Пчелина“ води е проведен три пъти в периода на учестения мониторинг - на 17.06.2020 г., на 06.07.2020 г. и на 22.07.2020 г.

Издателят на оспорения акт приел на база на всички окончателни резултати от проведен мониторинг от страна на БДЗБР в периода м. май - м. юли 2020 г. в изпълнение на указанията, дадени в писмо с изх. № 26-00-400/ 15.05.2020 г. на министъра на околната среда и водите за провеждане на учестен мониторинг с цел установяване на въздействието от работата на ВЕЦ „Пчелина“ върху екологичното състояние на повърхностно водно тяло BG4ST900R012 - р. С. след язовир Пчелина до вливане на река Т., включително и в допълнение с резултатите от проведения редовен мониторинг на повърхностни води на река С., в изпълнение на действащата Заповед № РД-267/03.04.2020 г. на МОСВ, че работата на ВЕЦ „Пчелина“ оказва значително негативно въздействие върху екологичното състояние на река С. след язовир Пчелина. Приел, че това заключение се доказва чрез всички налични резултати от проведения учестен мониторинг през 2020 г. и е в подкрепа на изследвания и анализи от предходни години.

В тази връзка се посочва в мотивите на процесното решение, че заустваните отработени води, които постъпват във ВЕЦ-а от придънен изпускател на язовир „Пчелина“ и се заустват в река С. са с много ниско съдържание на разтворен кислород - 1.93 mg/l средна концентрация за периода на проведения учестен мониторинг, което води до понижаване на съдържанието на кислород в река С. след язовира. Между двата периода на неработещ и съответно работещ ВЕЦ „Пчелина“ е установено намаляване на средното кислородно съдържание с 3.13 mg/l и като наситеност с кислород с 30.8% в реката непосредствено след заустването на отработените води от ВЕЦ „Пчелина“. Това понижаване на съдържанието на разтворен кислород се установява и надолу по течението на реката, дори и в най-отдалечената част на повърхностно водно тяло BG4ST900R012, р. С. от язовир „Пчелина“ до вливане на река Т., в пункт BG4ST00691MS403, р. С. преди [населено място] (преди р. Т.).

Като следващ извод административният орган е отбелязал в решението си, че обсъжданото понижаване има за последици понижаване на самопречиствателната способност на реката и невъзможност за усвояването и обезвреждането на други замърсители в нея - биогени и органични замърсители; лишаване на водните организми - флора и фауна, от необходимия кислород за правилното протичане на всички техни жизнени процеси и пречи/ потиска постигането на добро екологично състояние на водната екосистема, съгласно представените резултати за Б.-Ф., Б.-Макрозообентос и Б.-Рибни по време на провеждането на учестения мониторинг в пунктовете BG4ST00691MS025, р. С. след яз. „Пчелина“, при [населено място] и BG4ST00691MS403, р. С. преди [населено място] (преди р. Т.). Като друга последица е отбелязано интензивно протичане на процеси на гниене на органичната материя в река С., развитие на анаеробни гнилостни процеси, с отделяне на токсични газове и поява на патогенни бактерии и други организми, влошаващи доброто екологично състояние, трайно помътняване на водата в реката, загуба на прозрачност, наличие остър мирис на сероводород, който е токсичен за водните екосистеми.

Посочено е в мотивите на оспорения акт и, че заустваните отработени води от ВЕЦ „Пчелина“ които постъпват във ВЕЦ-а от придънен изпускател на язовира и се заустват в река С., са с много високо съдържание на специфичния замърсител манган -

435 мкг/л средна концентрация за периода на проведения учестен мониторинг. Това води до рязко увеличаване на средната концентрация на посочения специфичен замърсител в реката след заустването на отработените води от ВЕЦ-а от 46 мкг/л на 245 мкг/л. Това е близо 5 пъти увеличение, наблюдавано в реката непосредствено след заустване на водите от ВЕЦ „Пчелина“ в периода на провеждане на учестения мониторинг. Изключително високата концентрация на манган в реката при работещ ВЕЦ „Пчелина“ се запазва надолу по течението, като средната концентрация по този замърсител в пункт BG4ST00691MS403, р. С. преди [населено място] (преди вливане на р.Т.) е 221 мкг/л, което е 4.4 пъти над установения Стандарт за качество на околната среда (СКОС) за този специфичен замърсител. Средните концентрации на манган по време на учестения мониторинг в пунктове за мониторинг на повърхностни води от река С. преди язовир „Пчелина“ и от същия язовир - повърхностна проба и дълбочинна проба (5-7м дълбочина) са следните: в пункт BG4ST06959MS140 – 115.2 мкг/л; в пункт BG4ST06939MS915 (яз. „Пчелина“ - повърхностна проба) - 9.2 мкг/л; в пункт BG4ST06939MS915, яз. Пчелина - дълбочинна проба (5-7м дълбочина) – 2,5 мкг/л. Административният орган отбелязал, че тези концентрации са в пъти по-малки от измерваните концентрации на манган в отработените води от ВЕЦ „Пчелина“. Т. е., независимо от наличието на посочения специфичен замърсител във водите на река С., постъпващи в язовир „Пчелина“, както и в повърхностните слоеве и в по-горните слоеве (5-7м) на язовира, замърсяването на водите на река С. след последния се дължи именно на заустваните отработени води на ВЕЦ „Пчелина“. М. като природен елемент, съдържащ се във водата, повишава интензивността на фотосинтезата на водните растения, т. е., води до ускоряване на процеса на еутрофикация при наличие на биогени във водата. М. участва в метаболизма на азота. Манган-активираните ензими участват във въглехидратния, аминокиселинния и холестеролов метаболизъм при живите организми. Високите му стойности в повърхностните води водят до нарушения в състоянието на здравето и развитие на различни видове заболявания. В заключение издателят на оспорения акт приел, че работата на ВЕЦ „Пчелина“ оказва значително негативно въздействие върху екологичното състояние на река С. след язовир „Пчелина“, като заустваните отработени от ВЕЦ „Пчелина“ води, които постъпват във ВЕЦ-а от придънен изпускател на язовир „Пчелина“ и се заустват в река С., са с много ниско съдържание на разтворен кислород (1.93 mg/l средна концентрация за периода на проведения учестен мониторинг) и с много високо съдържание на специфичния замърсител манган (435 мкг/л средна концентрация за периода на проведения учестен мониторинг). Според чл. 83 от Закона за водите (ЗВ) правата на водоземане, произтичащи от разрешителното, могат да бъдат допълнително ограничени след издаването на разрешителното, като ограничението се допуска за опазване на живота и здравето на населението, отбраната и сигурността на страната и културно- историческото наследство. В случая с ограничаването на разрешителното ще се опази живота и здравето на населението от негативния ефект на мангана след язовир „Пчелина“.

В производството пред съда не бяха събрани доказателства, установяващи съществуването на обстоятелства, годни да обосноват различен извод. Изслушани са и приети общо четири заключения на съдебно-техническа експертиза, първите две от които – изготвени от тричленен състав от вещи лица. Съдът в настоящия състав възприема заключенията като обективни, компетентни и съответни на обстоятелствата по делото, с изключение на изказаните от вещите лица

предположения и мнения по правни въпроси.

В първото заключение, прието в открито съдебно заседание на 16.03.2022г., вещите лица посочват, че съдържанието на разтворена форма на манган в повърхностните води на река С., при моста след вливане на река Арката в река С. (преди язовир „Пчелина“), определена след пробовземането на вещите лица, е $11,8 \pm 1,8$ мкг/л. Средногодишната стойност според СКОС за елемента манган 50 мкг/л. Стойностите според СКОС се считат защитни срещу краткосрочни големи (пикови) замърсявания при продължителни зауствания, тъй като те са значително по-ниски от стойностите, получени на база "остра токсичност". В съществуващите стандарти няма точни критерии за разграничаване на „слабо“ и „силно“ замърсени води, но може да се направи заключение, че измерената стойност на разтворена форма на манган във водите, постъпващи в язовир „Пчелина“ от пробовземането на вещите лица, е по-ниско от посочената в Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води (Наредбата). Според данните за съдържанието на манган във водите на р. С. преди яз. „Пчелина“, получени от извършените мониторингови изследвания през май, юни и юли 2020 г., концентрацията на манган във водите, постъпващи в яз. „Пчелина“, варира от 94 до 153 мкг/л. Тези стойности превишават стойностите по СКОС според Наредбата (50 мкг/л). Това означава, че водите, постъпващи в яз. „Пчелина“ се характеризират като замърсени с манган. Вещите лица посочват, че не могат да отговорят какво е съдържанието на манган във водите, които излизат от язовира при работа на ВЕЦ „Пчелина“ и как се характеризират тези води: като чисти, слабо замърсени или силно замърсени, защото понастоящем язовирът не работи, поради оспореното решение. Според наличните данни, при неработеща ВЕЦ „Пчелина“ до 15.06.2020 г., концентрацията на манган във водите на р. С. след яз. „Пчелина“ варира от 66 до 70 мкг/л. При работеща ВЕЦ „Пчелина“ (след 15.06.2020 г.) в р. С. след язовира са установени концентрации на манган от 196 до 367 мкг/л, които са значително по-високи, отколкото при неработеща ВЕЦ и по-високи отколкото във водите, постъпващи в яз. „Пчелина“. Водите на р. С. преди и след язовира, както и водите на самия язовир, не са пригодни за питейни цели и в този смисъл съдържанието на манган, други тежки метали или други разтворени приоритетни вещества няма пряко отношение към живота и здравето на населението. По отношение на евентуално косвено влияние върху човешкото здраве - чрез води за напояване или водопой на добитък, вещите лица намират, че не са професионално компетентни да дадат заключение. В наличната информация няма данни за използване на водите на р. С. от посочените участъци за напояване. Трябва да се има предвид, че неблагоприятните ефекти от високата концентрация на тежки метали, в случая - манган, имат значение не само от гледна точка живота и здравето на населението, а и поради отрицателното въздействие върху водната биота, и, респективно, върху екологичното състояние на водното тяло. Не са правени изследвания върху сезонните или месечните изменения на съдържанието на манган във водите на р. С.. Такива данни има само за яз. „Пчелина“. В случая количеството на манган във водите на реката преди яз. „Пчелина“ очевидно зависи от количеството на заустваните отпадни води, което не е зависимо от сезонни или месечни природни фактори. Сезонната динамика на оттока в реката е фактор, който определя степента на разреждане на замърсителите във водата, т. е. концентрацията на манган в единица воден обем, а не общото му количество. По-различни са факторите, определящи количеството на манган във водите на р. С. след яз. „Пчелина“, но и в този участък няма пряка връзка

със сезонните/ месечните процеси. М., постъпващ с втока в яз. „Пчелина“, се депонира в дънните утайки и концентрацията му във водите на язовира е ниска (6-14 мкг/л), което се потвърждава и от резултатите от направените замервания през 2020 г. Известно е, че основното предназначение на яз. „Пчелина“ е да задържа суспендираните вещества, натоварени със замърсители от металургичните производства в П. и Р., които са основен източник на замърсяване с манган. Заради тази функция на яз. „Пчелина“, оттокът от него се осъществява главно през преливника, като се изпускат води от повърхностните слоеве, в които концентрацията на манган е ниска. Концентрацията на манган в р. С. след яз. „Пчелина“ може да нарасне при източване на вода през дънния изпускател на язовира, когато излизат води от придънните слоеве, изнасящи и част от дънните утайки в които са депонирани промишлените замърсявания. Може да се обобщи, че съдържанието на манган във водите на р. С. след яз. „Пчелина“ се определя не от сезонната или месечната динамика на процесите в реката, а от режима на източване на вода от придънните хоризонти на язовира.

Вещите лица посочват по-нататък, че сезонните изменения на концентрацията на манган във водите на яз. „Пчелина“ могат да бъдат свързани с втока от р. С., но и с процеси, протичащи в самия язовир, които водят до повишена динамика на дънните утайки - преди всичко с вертикалната динамика във водния стълб поради сезонните изменения на температурата на водата през есенно-зимния период, както и поради метеорологични явления (силен вятър), които оказват особено силно влияние върху динамиката на водния стълб при много ниски води. В Регистъра на издадените разрешителни за водовземане от повърхностни води на БДЗБР няма информация за разрешителни за водоползване за този участък от р. С.. Според Регистъра за кладенците за задоволяване на собствени потребности на граждани по ЗВ в БДЗБР, в участъка между яз. „Пчелина“ и вливането на р. Т. има 50 такива кладенеца, но няма информация има ли такива, които са разположени в речната тераса на С. (т. е., могат да бъдат повлияни от качеството на водата в реката). За състоянието на водите, които са се вливали в яз. „Пчелина“ през различни периоди може косвено да се съди по данните за съдържанието на манган във водите на язовира, като се има предвид и, че съдържанието на манган във водите на язовира зависи и от процеси, протичащи в самия язовир, особено такива, които водят до динамизиране на дънните утайки. За периода 2005 - 2012 г. в повърхностните проби в язовира няма превишение на концентрациите на манган във водата над СКОС. В дълбочинните проби са регистрирани няколко пъти превишения над СКОС, като най-големи превишения са регистрирани през 2009 г. в проби от дълбочина 20 м и от дънния изпускател на язовира. През 2011 и 2012 г. в дълбочинните проби са регистрирани малки превишения на СКОС през февруари и май, а по-голямо - през октомври 2012 г. За периода 2013 - 2021 г. са регистрирани са неколкократно превишения на СКОС както в повърхностни, така и в придънни проби, които след 2017 г. се регистрират почти всяка година. Наблюдават се предимно през късна есен и през зимата. Концентрации на манган, превишаващи СКОС, са регистрирани и през лятото. Не са известни условията по време на пробовзimanето - възможно е да е извършено при ниски води в язовира или след ветрово размесване на водните слоеве. Понастоящем качеството на водата в реката след яз. „Пчелина“ се определя преди всичко от качеството на изпусканите от язовира води, което от своя страна е силно повлияно от акумулираните през годините замърсявания в утаените на дъното суспендирани

вещества. В научни публикации, проследяващи промените в качеството на водите на р. С. през периода от 1977 до 2006 г. има данни, че след изграждането на яз. „Пчелина“ има ясно изразено подобряване на качеството на водата в р. С. след язовира. Като основна причина за тази промяна е посочена функцията на яз. „Пчелина“ като утаител за суспендираните вещества с промишлен произход от металургичните предприятия в П. и Р..

Във второто заключение, прието в открито съдебно заседание на 25.05.2022г., същите вещи лица посочват, че от представените протоколи с резултати от проведения учестен мониторинг се вижда, че на пункта след заустването на отработените води от ВЕЦ „Пчелина“ при работещ ВЕЦ се установява рязко повишаване на концентрацията на манган във водите на р. С. (средно 245 мг/л) в сравнение със стойностите, измерени при неработещ ВЕЦ (средно 46 мг/л). Съгласно Приложение № 7 на горепосочената Наредба, СКОС за специфичния замърсител манган е 50 мг/л. Измерените по същото време концентрации на манган в отработените води на ВЕЦ „Пчелина“ варират от 257 до 542 мг/л. При работещ ВЕЦ средната концентрация на разтворен кислород във водата намалява до 5,57 мг/л, респ. 65% наситеност, в сравнение със стойностите при неработещ ВЕЦ (8,7 мг/л, респ. 95% насищане). Съгласно Приложение № 6 на Наредбата, минималната стойност за добро екологично състояние на показателя „Разтворен кислород“ за този речен тип е 6 мг/л. Измерените стойности на показателя разтворен кислород в отработените води на ВЕЦ „Пчелина“ варират от 1,73 мг/л (17,1% насищане) до 2,17 мг/л (21,3% насищане). Пунктът р. С. след язовира, [населено място], с код BG4ST00691MS025, е част от системата за мониторинг на повърхностните води за оценка на състоянието на водното тяло „р. С. от яз. Пчелина до вливането на р. Т.“ с код BG4ST900R012. За този пункт има данни от мониторинга на повърхностните води за периода 2009-2021г. Според наличните данни, на този пункт от 2009 до 2013 г. се регистрира относително постоянно влошено химично състояние поради високо съдържание на нитритен азот и периодично - заради повишено съдържание на фосфати. От 2010г., когато е въведена класификационната система по Р. директива за водите за оценка на състоянието на повърхностните води, до 2013 г. химичното състояние на пункта е определено като „Лошо“. За същия период според биологичните елементи за качество (Б.) на пункта е определено относително постоянно „Умерено“ екологично състояние, с изключение на 2011г., когато е определено „Добро“ екологично състояние. През следващия период от 2014 до 2016 г. стойностите на физикохимичните елементи за качество (Ф.) и на специфичните замърсители във водата варират между „Добро“ и „Умерено“ състояние, а стойностите на Б. - между „Умерено“ и „Добро“ състояние. От 2017 г. нататък наличните данни за пункта показват периодично превишение на съдържанието на разтворен манган във водата над СКОС. Сравнението с режима на работа на ВЕЦ „Пчелина“ позволява да се предположи, че тези превишения са свързани с работата на ВЕЦ-а, което се потвърждава от извършения през 2020 г. учестен мониторинг на състоянието на пункта. През периода 2017-2019 г. според показателя „Специфични замърсители“ състоянието на пункта (респ. на водното тяло) е определено като „Много лошо - Непостигане на СКОС“ заради постоянните превишения на стойностите на разтворен манган. Подобрене до „Умерено“ състояние по същия показател е регистрирано през 2020 г. През целия период от 2017 до 2020 г. състоянието на пункта по Ф. е стабилно „Умерено“. За периода 2017-2019 г. екологичното състояние на пункта е определено по Б. като „Лошо“ до „Много лошо“,

като през 2020 г. се регистрира леко подобрение до „Умерено“. Анализирания налична информация за 11-годишен период показва, че екологичното състояние на участъка от р. С. под яз. „Пчелина“ е силно повлияно от антропогенен натиск, като въздействията са свързани преди всичко със замърсяването на водата. До 2013 г. се отчита влошено състояние поради значително натоварване с биогени (азотни и фосфорни съединения), като след това състоянието по Ф. се подобрява до стабилно „Умерено“, на моменти – „Добро“. От 2017 г. се регистрира силно влошаване на състоянието в този речен участък според показателя „Специфични замърсители“ и по-конкретно - заради повишено съдържание на разтворен манган във водите на р. С.. Вероятно, причините за наблюдаваното значително повишаване именно през този период са комплексни. Като цяло, промените в състоянието на язовира и в речния участък под него, оценено според стандартните показатели, нормирани в Наредбата, са аналогични. След 2017 г. почти всяка година се регистрират превишения на СКОС за разтворен манган във водата, както в повърхностни, така и в придънни проби. Заедно с това, вероятно има и кумулативен ефект от придънното водовземане и динамиката на водния стълб в язовира, свързана с неговия воден баланс. Едно от основните предназначения на яз. „Пчелина“ е да задържа суспендираните вещества с промишлен произход от металургичните предприятия в П. и Р.. При водовземане от придънните слоеве на язовира течението увеличава част от утаените суспендирани вещества депонирани близо до стената на язовира. При увеличаване на оттока нараства и количеството на изнасяните утайки. Аналогичен ефект се получава и при намаляване на водния стълб в района на водовземането, вследствие източването на вода от язовира през периоди на маловодие. В този случай намалената дълбочина е предпоставка за по-голяма мобилност на целия воден стълб и съответно за мобилизиране на дънните утайки при наличие на силен вятър и вълнение. Изнесените с оттока седименти са основен източник на замърсяване на водите на р. С. под язовира с акумулираните през годините в утайките тежки метали и органични вещества.

В заключението, изготвено от инженер – енергетик в две части и прието в открито съдебно заседание на 18.11.2022г. се посочва, че ВЕЦ-ът е работил и е произвеждал през 17-те дни визирани в представените по делото протоколи за вземане на проби, т. е., в периода от 16.06.2020г. до 23.07.2020г. вкл., за които са представени изследвания на водата преди/ след ВЕЦ. След анализ на данните, вещото лице заключава, че е очевидна връзката между работата на ВЕЦ-а и съдържанието на разтворен кислород и манган във водата след централата. Повишаването на количеството манган във водата на река С. след/ изтичаща от централата е пряко свързано с привеждането ѝ в работно състояние. Наред с това, не се установява еднозначно наличие или липса на причинно-следствена връзка между производството на електроенергия от централата и съдържанието на разтворен манган в речната вода след ВЕЦ. При изслушването в открито съдебно заседание на 18.11.2022г. вещото лице изрично подчертава, че язовир „Пчелина“ не е язовир. Това е утайник, строен 70-те години на миналия век, за да утаява замърсените води от П., от пернишките предприятия. На него не трябва да има никакви съоръжения, потребяващи вода, нито пък зарибяване, тъй като става дума за отровена вода. Идеята на този язовир е да се направи именно утайник, който да препятства продължаването на мангана към Гърция. Това е утайник, не може да се нарече язовир. Как и защо дружеството е получило разрешение, вещото лице не може да коментира. Засмукващата тръба към ВЕЦ-а не е високо вдигната на повърхността –там, където може да се очаква чиста вода, а е съгласно утвърдения проект на ВЕЦ-а

долу в ниското, където са утайките и това е крайно неподходящо, да бъде направено такова строителство, според техническото мнение на вещото лице.

Така изложените констатации на вещите лица са безпротиворечиви помежду си. От тях се установява несъмнено, че язовирът е изграден, за да служи като утайник на замърсени с тежки метали води, отпадъчни от производството на промишлени предприятия. Подробно беше изяснен механизмът на извеждане на утайките в реката, като беше безпротиворечиво изяснено, че това извеждане се осъществява от тръба, представляваща част от съоръжението на ВЕЦ-а и, че то е част от функционирането на централата. С това извеждане на утайки се осъществява замърсяването на реката. Ирелевантни са обстоятелствата, че утайките не са образувани от работата на ВЕЦ-а, а съществуват отпреди; че производството на енергия няма пряко видима връзка със замърсяването – както беше подробно изяснено от вещите лица, то зависи от текущото ниво на водата, метеорологичните условия и други фактори. Несъмнено беше установено, че утайките съществуват и при дейността на ВЕЦ-а преминават от язовира в реката. Несъмнено беше установено и, че стойностите на манган превишават неколкостранно СКОС, като това е наблюдавано редовно, докато дори една емисия представлява недопустимо замърсяване. Ирелевантно е изследването, дали са налице конкретни обекти и субекти, които е възможно да пострадат от това замърсяване. СКОС представят стойностите, които не следва да бъдат превишавани, и самият факт на превишение установява замърсяване на околната среда. Установените стандарти имат именно тази цел, да поставят граници, над които вредните последици са налице. Съответно, неотнормирани са доводите, изложени в жалбата, относно липсата на изследване за заявените потребности от води, има ли използване за питейно – битово водоснабдяване и в кое населено място и т. н. Аналогични са съображенията относно стойностите на разтворен кислород. Констатациите на вещите лица съответстват и на изложението в доклад изх. № 26-00-400/31.05.2021г. на МОСВ (л.40-42), съобразно който е постановено процесното решение.

Във връзка с доводите на жалбоподателя е необходимо да се отбележи и, че фактът на първоначално издаване на разрешението, както и последващото продължаване на срока му, са неотнормирани към констатациите за реализирани емисии на манган в реката. Няма основание да се приеме и, че мерки за опазване на околната среда следва да се предприемат само в случай, че опасностите са възникнали след издаване на разрешителното. Действително, обстоятелствата в случая налагат извод, че такова разрешително не е следвало да бъде издавано, както и, че е била неправилна преценката за липса на необходимост от извършване оценка на въздействието върху околната среда преди реализиране на проекта. След като впоследствие административният орган е предприел необходимите по негова преценка действия да спре негативното въздействие, няма основание да се приеме, че влезлите в сила предходни административни актове го обвързват при установените нови факти и го лишават от правомощието да предприеме мерки.

В случая, с процесното решение е ограничен до нула лимитът на ползване на вода от язовира, до монтиране на указаните в решението съоръжения. Договорните отношения на жалбоподателя със собственика на язовира и начина, по който ще реализира посочените съоръжения, са без значение за преценката за законосъобразност на решението, която е предмет на съдебния контрол. Необходимите във връзка с разпорежданията на решението действия представляват неговото изпълнение, но са неотнормирани за посочената преценка. Решението има за цел

да предотврати замърсяването на околната среда и централата може да работи само, ако липсата на всякакво вредно въздействие е гарантирана.

Така мотивиран и като прецени законосъобразността на оспорения акт на основание чл.168, ал.1 АПК съдът в настоящия състав приема, че то е издадено в установената форма от компетентен орган – лице, надлежно овластено с представената заповед № РД-511/14.05.2021г. на министъра на околната среда и водите. Съгласно чл.83, ал.1 ЗВ, правата по издадено разрешително могат да се ограничават впоследствие, като конкретните мерки са въпрос на преценка по целесъобразност на административния орган. Тази преценка е извън обхвата на съдебния контрол – чл.145, ал.1 АПК. Компетентен да ограничи предоставените с разрешителното права е неговият издател – чл.84, ал.1 ЗВ. В случая разрешително, както и процесното решение, са издадени от министъра на околната среда и водите, съответно – лице, на което последният е делегирал правомощията си. При постановяване на решението не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила; с писмо изх. № 26-00-400/26.11.2020г. на МОСВ дружеството е уведомено за започване на производството и е имало възможност да участва в него. Събрани са доказателства за релевантните обстоятелства, които не бяха опровергани в производството пред съда. Решението е издадено в съответствие с материалноправните разпоредби и целта на закона, прогласена в чл.2 ЗВ.

С оглед изхода на спора разноските остават за жалбоподателя така, както са направени и на основание чл.143, ал.3 АПК следва да бъде уважено своевременно направеното от страна на ответника искане за юрисконсултско възнаграждение и възстановяване на разноските за вещо лице. Последните са в общ размер 490лв. Юрисконсултското възнаграждение съдът определя на 100 (сто) лева съобразно чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Следва да бъде постановено и заплащане на разликата до определения окончателен размер на възнаграждение на вещо лице, съгласно чл.77 от Гражданския процесуален кодекс, представляваща сумата 1446,60лв.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на „Пауър туенти туенти“ ООД, с ЕИК[ЕИК], против решение № 150/01.07.2021г. на заместник-министър на околната среда и водите.

ОСЪЖДА „Пауър туенти туенти“ ООД, с ЕИК[ЕИК], да заплати на Министерство на околната среда и водите сумата 590 (петстотин и деветдесет) лева – разноси по делото.

ОСЪЖДА „Пауър туенти туенти“ ООД, с ЕИК[ЕИК], да заплати по сметката на Административен съд – София-град сумата 1446,60 лв. (хиляда четиристотин четиридесет и шест лева и шестдесет стотинки) – депозит за възнаграждение за вещо лице.

Решението подлежи на касационно оспорване в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд.

Съдия: